

Rakvere Riigigümnaasiumi õppekava lisa 3.

RAKVERE RIIGIGÜMNAASIUMI KÜPSUSEKSAMI KORD JA LÄBIVIIMISE JUHEND

Gümnaasiumi lõpus sooritab iga õppija Rakvere Riigigümnaasiumi (edaspidi RRG) koolieksami ehk küpsuseksami. Selle eesmärk on hinnata ja tagasisidestada RRG õppekava üldosas nimetatud pädevuste kujunemist.

Arendatavad pädevused on järgmised.

1. Enesetõhusus

Enesetõhusus on teadlikkus enesest ja usk oma oskustesse ning võimetusse. Eneseteadlik ja ennast tõhusalt juhtiv inimene suudab seada oma elus eesmärgid ning liikuda teadlikult nende poole. Teadliku enesejuhtimise aluseks on vaimset ja füüsilist tervist toetavad valikud ja otsused.

2. Õpioskused

Õppides koguneb teadmisi ja oskusi. Õppimise eesmärk on maailma parem mõistmine ja muutustega kohanemine. Mõtlemine korrastab ja organiseerib kogutud teadmisi. Süsteemne mõtlemine ja analüüsivõime aitavad luua tervikut ja rakendada õpitut ka varem tundmatutes ülesannetes ning oludes.

3. Suhtlemis- ja koostööoskused

Et olla edukas õpikeskkonnas ja elus, peab inimene suutma selgelt väljendada oma mõtteid nii kõnes kui kirjas. 21. sajandil on oluline tulemuslik koostöö erineva taustaga inimeste vahel, mis eeldab oskust kuulata, mõista erinevaid seisukohti, ning suutlikkust hoida kaaslastega häid suhteid.

4. Loovus ja ettevõtlikkus

Ettevõtlikkus on oskus muuta ideed tegudeks. See eeldab loovust, uuendusmeelsust ja riskivalmidust, samuti oskust võimalusi ära tunda, tegevust kavandada ja kavandatut ellu viia. Eneseteostus on enda igakülgne arendamine ja oma potentsiaali realiseerimine.

Nimetatud pädevuste ja oskuste kujunemist toetavad ja küpsuseksamile pääsemise eelduseks on

osalemine gümnaasiumiõpingute vältel järgnevatel õpitegevustes:

- 1) osalemine mentortundides;
- 2) kohtumine inspireerivate inimestega ja nende sõnumi põhjal arutluse kirjutamine;
- 3) töövarjuks või G3 õpilasena (võimalus) tudengivarjuks käimine, päeviku täitmine ja esitamine (Lisa 1 ja 2);
- 4) vabatahtlikus töös osalemine, päeviku täitmine ja esitamine (Lisa 3);
- 5) eneseanalüüsipäeviku täitmine (Lisa 4).

Eelnimetatud õpitegevuste oluline osa on õpilase isiklikel kogemustel põhinev eneseanalüüs, mille käigus õppija mõtestab oma kogemust, sõnastab õppimiskohad ja seab eesmärgid. Selleks et jälgida ja toetada üldpädevuste kujunemist, luuakse õpilasele kolmeks õppeaastaks isiklik e-kaust, kuhu õpilane lisab inspiratsiooniloengutel põhinevad arutlused, töövarjupäevade (G3 õpilasena (võimalus) tudengivarjuks käimine) päevikud (Lisa 1 ja 2), vabatahtliku töö päevikud (Lisa 3) ja iga õppeaasta eneseanalüüsid (Lisa 4). Enne küpsuseksamit lisab õpilane e-kausta kolme õppeaastat kokkuvõtva pädevuste ja oskuste arengu analüüsi (vähemalt seitse tööpäeva enne küpsuseksamit). Kõigi esitatud tööde kirjalik vormistus peab vastama RRG kirjalike tööde vormistamise juhendile.

Gümnaasiumiõpingute vältel sooritatavate õpitegevuste ülevaade

1. Kohtumine inspireerivate inimestega ja arutluse kirjutamine nende sõnumi põhjal

1.1. Igal õppeaastal toimuvad koolipäeva raames vähemalt neljal korral (2022/23 õa viiel korral) kohtumised inspireerivate inimestega, mille käigus arutletakse külalislektori tegevusvaldkonnaga seonduvatel teemadel.

1.2. Õpilase ülesandeks on osaleda inspiratsioonikohtumistel ning esitada mentorile õppeaasta jooksul vähemalt nelja kohtumise põhjal arutlus, milles õpilane analüüsib kohtumisel kuulnud ning seab need oma mõtete ja eesmärkidega.

1.3. Kohtumise põhjal kirjutatud arutlus on terviklik ja sidus tekst, mille maht on vähemalt 250 sõna. Kõik toodud väited on põhjendatud. Analüüs ei piirdu kuuldu ümberjutustamisega ega olukorra kirjeldamisega, vaid toob esile seosed õppija endaga. Analüüsi kirjutamisel ja hindamisel lähtutakse hindamismudeli (Lisa 5) kolmest esimesest tasandist.

1.4. Arutlus peab olema iseseisvalt kirjutatud ning esitatud e-kausta üldjuhul järgmiseks mentortunniks. Faili nimetus esitatakse kujul: “Õpilase nimi Inspiratsioonikõneleja nimi”, nt “Mari Maasikas Kaja Kallas”

1.5. Tähtjaks esitatud arutluse vastuvõtmise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor määrke

“arvestatud” (AR) Stuudiumisse, lisades sellele vajadusel tagasisidestava kommentaari.

1.6. Plagiaadina esitatud arutlus lükatakse tagasi vastavalt RRG tagasisidestamise korrale.

1.7. Õppijal on õigus õppeaasta jooksul mentoriga kokkuleppel asendada üks kooli korraldatud külalislektori loeng muu võrdväärse sündmusega, mis on vähemalt 45 minutit pikk. Loengust osavõtt tuleb tõendada (näiteks korraldaja kinnitus või teha ise pilt). Salvestatud loengute puhul lisab õpilane salvestise veebiaadressi.

2. Töövarjuks käimine ja päeviku esitamine

2.1. Erinevate ametite tundmaõppimiseks käivad õpilased töövarjuks. Töövarjuks käimise eesmärk on tutvuda töösse sekkumata ametikohtade tööülesannete ja keskkondadega või õppimisega kõrgkoolis, et teadlikumalt planeerida oma valikuid õpiraja kujundamisel ning valmistuda tulevaseks tööks.

2.2. Igal õppeaastal osaleb õpilane ühel töövarjupäeval.

2.3. Õpilane otsib iseseisvalt ettevõtte või asutuse (või G3 klassis ülikooli) ja lepib kokku sealse töötajaga (tudengiga), kelle töövarjuks ta soovib olla. Vajadusel aitab ja nõustab mentor.

2.4. Töövarjuks käimise päev on teise trimestri keskel, täpne kuupäev kinnitatakse üldtööplaanis ja teavitatakse sellest õpilasi. Kui õpilasel ei ole võimalik ettenähtud ajal töövarjupäeval osaleda, leiab ta selleks iseseisvalt võimaluse koolivälisel ajal.

2.6. Töövarjupäeval jälgib õpilane, milliseid teadmisi ja oskuseid on vaja omada, et selles kohas töötada. Täidab töövarju päeviku.

2.7. Töövarjupäevale järgneva viie tööpäeva jooksul esitab õpilane mentorile lisas 2 esitatud näidise kohase töövarjupäeviku, mis sisaldab õppija enda kogemusi ning eesmärges analüüsivat kokkuvõtet ja ettevõtte ning töötaja kontaktandmeid, et mentoril oleks võimalus vajadusel nende poole lisainfo saamiseks pöörduda.

2.8. Õpilane peab töötaja soovil oma päevikut talle (töötajale) tutvustama, et töövarju päevik ei sisaldaks ametialast salajast informatsiooni ega kahjusta asutuse mainet.

2.9. Päeviku vastuvõtmise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor märke “arvestatud” (AR) Stuudiumisse lisades sellele võimalusel tagasisidestava kommentaari.

2.10. Töövarjupäevale järgnevas mentortunnis esitlevad õpilased üksteisele oma

töövarjupäeva kogemusi.

3. Vabatahtlikus töös osalemine ja päeviku esitamine

3.1. Õpilane osaleb igal õppeaastal vähemalt 5 tunni ulatuses vabatahtlikus töös.

3.2. Vabatahtliku töö eesmärk on tutvustada õppijale erinevaid võimalusi kogukonna arengusse panustamisel, toetada tema enesekindlust, enesehinnangut, eluga rahulolu, tehes teistele ja kogukonnale head, ning suurendada seotust kohaliku kogukonnaga, kasvatades uhkust kodukoha üle ja identiteeditunnet.

3.3. Vabatahtlik tegevus toimub vabast tahtest väljaspool kodu ja perekonda, kellegi teise või laiemalt ühiskonna hüvanguks, selle eest tasu saamata.

3.4. Aktsepteeritud on ka vabatahtliku töö tegemine koolis.

3.5. Vabatahtlikus töös osaleb õpilane üldjuhul õppetöövälisel ajal, sh koolivaheaegadel.

3.6. Vabatahtliku töö kohta peab õpilane vabatahtliku töö päevikut (Lisa 4), mille esitab mentorile. Päevik sisaldab vastuvõtva organisatsiooni ning töötaja kontaktandmeid, et mentoril oleks võimalus vajadusel nende poole lisainfo saamiseks pöörduda.

3.7. G1 ja G2 õpilane esitab päeviku hiljemalt 29. augustiks. G3 õpilane esitab selle hiljemalt kolm nädalat enne küpsuseksamit.

3.8. Päeviku vastuvõtmise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor märke "arvestatud" (AR) Stuudiumisse, lisades sellele võimalusel tagasisidestava kommentaari.

4. Oma õpitegevuste reflekteerimine eneseanalüüsi päevikus

4.1. Õppija analüüsib, hindab ja eesmärgistab oma arengut eneseanalüüsipäevikus. Tähelepanu keskmes on järgmised üldpädevused: enesetõhusus, õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, loovus ja ettevõtlikkus. Õppija võib lisada ka muu info, mida peab enesearengu juures oluliseks (nt huvid vms).

4.2. Õppija seab igaks õppeaastaks individuaalsed arengueesmärgid ja vajadusel korrigeerib neid lähtuvalt mentoriga peetud vestlusest.

4.3. Individuaalsetele arengueesmärkidele ja eneseanalüüsi päevikule (Lisa 4) tuginedes koostab õpilane G1 ja G2 kooliaasta lõpus õppeaasta kohta käiva eneseanalüüsi, milles kirjeldab isiklikku arengut õppeaasta vältel. G3 lõpus koostab õpilane kogu

gümnaasiumiõpinguid tervikuna hõlmava oskuste ja pädevuste analüüsi. Eneseanalüüsid salvestatakse isiklikku e-kausta.

4.4. Eneseanalüüsipäeviku täitmisel vaatab õppija toimunule tagasi, analüüsib ja mõtestab oma kogemust, seostab erinevaid õpiprotsessi osi iseenda valikute ja eesmärkidega, ühtlasi sõnastab õppimiskohad ja uuenenud teadmise.

4.5. Korduva eneseanalüüsi eesmärk on toetada üldpädevuste arengut ja muuta seni kasutatud strateegiaid ja käitumismustreid kvalitatiivselt paremini toimivateks.

4.6. Eneseanalüüsipäeviku materjalide vastuvõtmise ja aktsepteerimise kohta teeb mentor märke "arvestatud" (AR) Stuudiumisse, lisades sellele võimalusel tagasisidestava kommentaari.

5. Küpsuseksamiks valmistudes koostab õppija G3 lõpus oma kogu arengut käsitleva eneseanalüüsi.

5.1. Õppija koostab küpsuseksamiks kolme õppeaastat kokkuvõtva pädevuste ja oskuste arengu analüüsi. Selle aluseks on isiklikud õpikogemused ning kolme aasta jooksul e-kausta kogutud arutlused, analüüsid ja päevikud. Kokkuvõtlik eneseanalüüs tervikuna ei ole pikem kui 5 lehekülge.

5.2. Eneseanalüüsi teemad G3 lõpus:

- 1) enesetõhususe kujunemine (eneseteadlikkus, enesehoid, enesejuhtimine);
- 2) õpioskuste kujunemine (õppimine, mõtlemine, info töötlemine);
- 3) suhtlemis- ja koostööoskuste kujunemine;
- 4) loovuse ja ettevõtlikkuse areng (ideede disainimine ja rakendamine, valmisolek väljakutseteks, eneseteostus);
- 5) arengut mõjutanud inimesed kooliaja jooksul (kes ja kuidas on olnud arengu mõjutajad, sh. inspiratsiooniloengutele tuginedes?);
- 6) kogukonna ja ühiskonna toimimisse panustamine (millisena näeb õpilane enese panust kogukonna ja ühiskonna toimimisse sh vabatahtliku töö kogemusele tuginedes);
- 7) analüüsiv vaade tulevikku (millisena õppija näeb oma tulevikku lähtuvalt oma tugevustest ja eripäradest, sh töövarjuks käimise kogemusele tuginedes?);
- 8) laiem vaade enesearengu teel (millised on õppija huvid, hobid jne, kuidas need on ta arengut mõjutanud, millised on kooliajal tehtud valikute seosed tulevikuplaanidega?).

5.3. Küpsuseksamiks esitatud eneseanalüüsi koostamisel ja hindamisel lähtutakse hindamismudelist (Lisa 5).

6. Küpsuseksami korraldus

6.1. Küpsuseksam toimub G3 astmes juunikuus vestluse vormis. Vestlus põhineb eelnevalt ettevalmistatud kirjalikul eneseanalüüsil, mis esitatakse e-kaustas eksamikomisjonile. E-kausta esitamise ja küpsuseksami vestluse toimumise kuupäev otsustatakse õppeaasta algul.

6.2. Küpsuseksami komisjon koosneb kolmest liikmest: õppija mentor, üks G2 mentor, üks G1 mentor. Komisjonid moodustatakse vähemalt üks kuu enne eksami toimumist.

6.3. Küpsuseksami vestlusele pääsemise eelduseks on punktides 1.-5. kirjeldatud õpitegevustes osalemine ja nendel põhinevate arutluste ning kirjalike päevikute esitamine.

6.4. Küpsuseksami vestlus kestab 10-15 minutit ja koosneb kahest osast: esmalt õppija analüüsib oma arengut eelnevalt ettevalmistatud ja eksamiruumis piletiga tõmmatud teemal, seejärel vastab komisjoni küsimustele.

6.5. Eksam on hindeline. Küpsuseksami hinne kajastab õpilase panustamist oma pädevuste kujunemisse gümnaasiumis õpitud aja jooksul ning oskust enda arengut analüüsida (Lisa 6). Eksamil hinnatakse õppija eneseanalüüsi lähtuvalt hindamismudelist (Lisa 7).

6.7. Hinde vaidlustamisel kehtivad RRG õppekavas (tagasisidestamise kord) esitatud tingimused.

6.8. Küpsuseksami mitterahuldavale tulemusele sooritanud või küpsuseksami vestluselt haiguse või muu põhjusega puudunud õpilasele antakse võimalus järeleksamiseks. Järeleksam toimub reeglina 2 nädala jooksul pärast eksami toimumist.

LISA 1. TÖÖVARJU PÄEVIK

Õpilase nimi	
Töötaja või ettevõtja nimi ja kontaktandmed (e-mail, telefon)	
Ametikoht	
Vastuvõttev ettevõtte / asutus	
Töövarjuks olemise aeg	

- Missugune on selle ettevõtte tegevuste eesmärk ja roll ühiskonnas?

- Varjutatava tööülesannete kirjeldus
- Varjutatava inimese roll meeskonnas
- Missugused on tööks vajalikud teadmised, haridus (koolitused, õpitud elukutse) ning edasised arenguvõimalused?
- Kus saab seda haridust omandada?
- Millised on tööks vajalikud isikuomadused?
- Missugused on töötaja vajalikud oskused ja pädevused (enesetõhusus; õpi- ja mõtlemisoskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

ÕPPIJA ENESEANALÜÜS PÄRAST TÖÖVARJUPÄEVA

- Missuguseid uusi teadmisi ja kogemusi, pädevusi ma töövarjutamisel juurde sain (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?
- Mis mind üllatas?
- Miks ma selle ametikoha valisin ja mille poolest see elukutse / valdkond oleks mulle sobiv või sobimatu?
- Milliseid oskusi ja õppekavas nimetatud üldpädevusi peaksin endas arendama, et selles valdkonnas või sellel ametikohal töötada (enesetõhusus, õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

LISA 2. TUDENGIVARJU PÄEVIK

Õpilase nimi	
Tudengivarjuks olemise aeg	
Tudengi nimi	
Õppeasutuse nimi	
Õpitav eriala	

TUDENGI TEGEVUSTE ANALÜÜS

- Tudengi tööpäeva kirjeldus. Milliseid ülesandeid tuli tudengil sel päeval täita?
- Missugused olid tema tegevuste kaugemad eesmärgid?
- Millised oskused ja pädevused on tudengil vajalikud, et oma eesmäärke saavutada (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

ÕPPIJA ENESEANALÜÜS PÄRAST TUDENGI JÄLGIMIST

- Missuguseid kogemusi ja uusi teadmisi ma tudengit vaadeldes sain?
- Mis mind üllatas?
- Mille poolest see eriala oleks mulle sobiv/sobimatu?
- Millised oskused ja pädevused on mul juba olemas, et ülikooliõpingutes vajalike väljakutsetega toime tulla (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?
- Milliseid oskusi ja õppekavas nimetatud üldpädevusi peaksin endas arendama, et ülikooliõpingutes vajalike väljakutsetega toime tulla (enesetõhusus; õpioskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?

LISA 3. VABATAHTLIKU TÖÖ PÄEVIK

Õpilase nimi / õpilaste nimed	
Tegevuste / praktika aeg	
Võõrustava ühenduse / asutuse nimi	
Vastu võtnud ning juhendanud inimese nimi ja kontaktandmed (e-mail, telefon)	
Vabäühenduse või asutuse tegevusvaldkonnad ja eesmärgid.	
Kuidas (milliste tegevuste kaudu) eesmäärke saavutatakse?	

ÕPPIJA ENESEANALÜÜS VABATAHTLIKUNA SAADUD KOGEMUSTE PÕHJAL

- Millest lähtuvalt ma sellise vabatahtliku töö valisin?
- Milliseid tegevusi tegin?
- Mis mind tegevuste juures üllatas?
- Mida sain teada selle valdkonna kohta?
- Mida õppisin enda kohta? Millised tugevused ja arenguvajadused ilmsesid?
- Milliseid konkreetseid oskusi või õppekavas nimetatud üldpädevusi arendasin (enesetõhusus; õpi- ja mõtlemisoskused, suhtlemis- ja koostööoskused, ettevõtlikkus ja loovus)?
- Kus saan õpitud edaspidi kasutada?
- Mil moel soovin edaspidi selles valdkonnas panustada?

LISA 4. ENESEANALÜÜSI PÄEVIK

Eneseanalüüsi päevik on küpsuseksami e-kausta osa ja koosneb neljast pädevuste valdkonnast, millest igaüks sisaldab kolme alavaldkonna osaoskuste ja pädevuste hindamist.

Eneseanalüüsi päevikut täidab õpilane kolme õppeaasta jooksul. Päevikus hindab õpilane oma oskusi G1 ja G2 õppeaasta lõpus enne arenguestlust ja G3 õppeaasta lõpus enne küpsuseksamit. Oskusi saab hinnata vastava klassi lahtris numbriliselt nelja-punkti väärtusega skaalal:

1	2	3	4
Ei ole üldse nõus	Osaliselt ei ole nõus	Osaliselt nõus	Täiesti nõus

G1 ja G2 õpilased täidavad pärast kevadist arenguestlust (kui mentor pole määranud teisiti) päeviku osa “MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?”
-

G3 õpilased kirjutavad enne e-kausta küpsuseksamile esitamist päevikusse analüüsi “MINU ARENGU TEEKOND KOOLIAJAL”

1. ENESETÕHUSUS

on teadlikkus enesest ja usk oma oskustesse ning võimetusse. Eneseteadlik ja ennast tõhusalt juhtiv inimene suudab seada oma elus eesmärgid ning liikuda teadlikult nende poole. Teadliku enesejuhtimise aluseks on vaimset ja füüsilist tervist toetavad valikud ja otsused.

	G1	G2	G3
Eneseteadlikkus			
Olen teadlik oma väärtustest ja vajadustest.			
Tunnen oma tugevusi ja nõrkusi.			
Olen teadlik enda eripärast ja oskan seda väärtustada.			
Olen teadlik oma emotsioonidest.			
Teen oma elus teadlikke valikuid.			
Enesehoid			

	G1	G2	G3
Eneseteadlikkus			
Olen teadlik oma väärtustest ja vajadustest.			
Olen teadlik ja rakendan mulle sobivaid stressi maandamise võimalusi (hobid jne)			
Teen toitumisel tervislikke valikuid.			
Olen füüsiliselt aktiivne.			
Mõistan ennastkahjustavate tegevuste mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele.			
Planeerin teadlikult töö- ja puhkeaega, magan piisavalt.			
Enesejuhtimine			
Julgen käituda oma väärtustest ja vajadustest lähtuvalt.			
Vastutan oma sõnade ja tegevuste tagajärgede eest.			
Suudan kontrollida oma käitumist ja impulse.			
Oskan planeerida aega oma eesmärkide saavutamiseks.			
Suudan end motiveerida, et eesmärkideni jõuda.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G3

MINU ARENGU TEEKOND KOOLIAJAL

2. ÕPIOSKUSED

Õppides koguneb teadmisi ja oskusi. Õppimise eesmärk on maailma parem mõistmine ja kohanemine. Mõtlemine korrastab ja organiseerib kogutud teadmisi. Süsteemne mõtlemine ja analüüsivõime aitavad luua tervikut ja rakendada õpitut ka varem tundmatutes ülesannetes ning oludes.

	G1	G2	G3
Õppimine			
Olen uudishimulik ja mul on tahe õppida.			
Teadvustan õppimisega kaasnevat pingutust.			
Oskan rakendada erinevaid õpistrateegiaid.			
Arendan teadlikult oma õpioskusi ja keskendumisvõimet.			
Pean õppimist oluliseks enese arengu osaks.			
Mõtlemine			
Suudan oma (õpi)kogemusi analüüsida, järeldusi teha ja vastavalt sellele oma tegevusi muuta.			
Mõistan oma otsustest ja valikutest tulenevaid tagajärgi.			
Suudan analüüsi põhjal teha järeldusi, pakkuda probleemidele lahendusi.			
Võtan tagasisidet arvesse, otsin uusi lahendusi.			
Info töötlemine			
Oskan otsida vajalikku infot ja hinnata allika usaldusväärsust.			
Analüüsin saadud infot kriitiliselt ja teaduspõhiselt.			
Oskan süstematiseerida ja säilitada oma õppematerjale, konspekte, õpimappe.			
Oskan luua seoseid erinevates ainetes ja erinevates allikates leiduva informatsiooni vahel.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G3

MINU ARENGU TEEKOND KOOLIAJAL

3. SUHTLEMIS- ja KOOSTÖÖOSKUSED

Et olla edukas õppekeskkonnas ja elus, peab inimene suutma selgelt väljendada oma mõtteid nii kõnes kui kirjas. 21. sajandil on oluline tulemuslik koostöö erineva taustaga inimeste vahel, mis eeldab oskust kuulata, mõista erinevaid seisukohti ning suutlikkust hoida kaaaslastega häid suhteid.

	G1	G2	G3
Suhtlemisoskused			
Olen avatud kontaktideks uute inimestega.			
Julgen klassis suhelda ja enda arvamust väljendada.			
Oskan hoida häid suhteid.			
Suudan kirjalikult oma mõtteid väljendada.			
Julgen esineda publiku ees.			
Suhtlen enesekindlalt veebi vahendusel, oskan kirjutada e-kirju.			
Koostööoskused			
Osalen aktiivselt grupi tegevuses, õpin koos ja teistelt.			
Arvestan suhtlemisel teiste inimeste seisukohtade ja arvamusega hinnanguvabalt.			
Tegutsen grupisuhete hoidmisel: kuulan, osalen,			

Tean konfliktolukordade lahendamise võimalusi.			
Suudan vajadusel abi küsida ja pakkuda.			
Oskan anda kaaslastele toetavat konstruktiivset tagasisidet.			
Kogukondlik kuuluvus			
Väärtustan oma klassi- ja koolikaaslast.			
Olen aktiivne ja panustan oma kogukonna/kodukandi heaks			
Väärtustan kodumaad ja oma kultuuri.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G3

MINU ARENGU TEEKOND KOOLIAJAL

4. LOOVUS JA ETTEVÕTLIKKUS

Ettevõtlikkus on oskus muuta ideed tegudeks. See eeldab loomingulisust, uuendusmeelsust ja teatud riskivalmidust, samuti oskust võimalusi ära tunda, tegevust kavandada ja kavandatut ellu viia. Eneseteostus on enda igakülgne arendamine, oma potentsiaali realiseerimine.

	G1	G2	G3
Ideede disainimine ja rakendamine			
Genereerin ideid, märkan erinevaid lahendusvõimalusi,			
Olen probleemide lahendamisel leidlik ja loov, katsetan mitmeid võimalusi			

Oskan algetada ja initsiatiivi votta.			
Oskan juhtida protsessi, planeerin, kaasan partnereid.			
Olen järjekindel ja suudan ideid ellu viia.			
Valmisolek väljakutseteks			
Olen motiveeritud ja teotahteline ka ebakindlates või uutes olukordades.			
Olen järjepidev erinevate võimaluste leidmisel ja katsetamisel.			
Oskan analüüsida valikute mõju ja kasu.			
Julgen riskida, eristuda ja otsustada.			
Arvestan konstruktiivse tagasisidega, võtan ebaõnnestumist kui õppimisvõimalust,			
Eneseteostus			
Oskan enesele seada lühi- ja pikaajalisi eesmärke.			
Pühendan teadlikult aega enda arengusse.			
Suhtun vigadesse kui arengukohtadesse ega heitu negatiivsest tagasisidest.			
Usun, et minu pingutused viivad eesmärgini.			

ANALÜÜS G1

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G2

MINU ARENGUVAJADUSED

- Mis on mul praegu hästi?
- Mida tahan endas arendada (arengu eesmärgid)?

ANALÜÜS G3

MINU ARENGU TEEKOND KOOLIAJAL

**LISA 5. REFLEKSIOONITASEMED JA NENDELE VASTAV ENESEANALÜÜSI
HINDAMISMUDEL**

Tase ja punktid	Refleksioonitaseme kirjeldus ja toetavad küsimused
<p>1. KIRJELDAV (1 punkt)</p>	<p>Õppija teeb omasõnalise kokkuvõtte toimunust või kogetust.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mis toimus? Millal? Mida nägid, kuulsid ja kogesid? ● Millistes etappidest või teemadest sündmus koosnes? ● Milliste väljakutsetega kohtusid? ● Mida võtsid ette, et vaatamata väljakutsetele eesmärgile jõuda.
<p>2. ANALÜÜSIV (2 punkti)</p>	<p>Õppija märkab tervikus osi, seoseid, mõjusid.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Mis oli koetus head või halba? Mis sind inspireeris? ● Millised rõõmud ja raskused ilmnesisid? ● Mis oli sinu jaoks oluline? Miks? ● Millised teadmised ja oskused olid vajalikud? ● Millised valikud ja strateegiad olid tõhusad?
<p>3. ÜLDISTAV JÄRELDAV (3 punkti)</p>	<p>Õppija toob esile enda eluga seostuvad taipamised ja tulevikku vaatava perspektiivi.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Millisel moel täiendas või muutis kogetu sinu seisukohti? ● Kuidas saaksid kuulnud/kogetud mõtteid enda elus kasutada? ● Mida head võib kaasa tuua, kui sa õpitud/ kuuldut rakendad? ● Milline tähendus on kuuldul-nähtul sinu jaoks praegu? ● Milline tähtsus võiks õpitud/ kuuldul olla 10 aasta pärast? ● Kuidas muutusid Sinu teadmised konkreetse valdkonnas? ● Mida taipasid iseenda kohta? ● Mida saaksid edaspidi teha, et end selles vallas arendada? ● Mida saaksid lähtuvalt kogetust (oma valikutes) edaspidi muuta?

**4. KÜPSUS-
EKSAMIL
KOGU
ARENGUT
KAJASTAV
(4 punkti)**

**Õppija toob esile enda arengu ja selle, mil moel on ta panustanud
oma pädevuste kujunemisse gümnaasiumis õpitud aastate jooksul.**

- Kuidas on muutunud sinu valikud ja seisukohad? Miks?
- Mida oled taibanud iseenda kohta? (tugevused, väärtused)
- Mida oled muutnud nendest taipamistest lähtuvalt?
- Milliseid uusi harjumusi juurutanud?
- Milliseid väljakutseid oled ületanud?
- Milliseid eesmärke sead endale praegu?

LISA 6. KÜPSUSEKSAMI OSAD JA PUNKTID

E-kausta sisu	G1	G2	G3	Kokku: 40 p
töövarjupäevik	4	4	4	12 p
vabatahtlikkus	4	4	4	12 p
inspireerivad kohtumised	5	4	4	13 p
eneseanalüüsi päevik	1	1	1	3 p
Kokkuvõttev kirjalik eneseanalüüs Hindamine vastavalt refleksiooni hindamismudelile				Kokku 40 p
1) Enesetõhususe kujunemine (eneseteadlikkus, enesehoid, enesejuhtimine);				1 - 4 p
2) Õpioskuste kujunemine (õppimine, mõtlemine, info töötlemine);				1 - 4 p
3) Suhtlemis- ja koostööoskuste kujunemine , kogukondlik kuuluvus);				1 - 4 p
4) Loovuse ja ettevõtlikkuse areng (ideede disainimine ja rakendamine, valmisolek väljakutseteks, eneseteostus);				1 - 4 p
5) Arengut mõjutanud inimesed kooliaja jooksul (kes ja kuidas on olnud arengu mõjutajad kooliaja jooksul (sh. inspiratsiooniloengutele tuginedes);				1 - 4 p
6) Kogukonna ja ühiskonna toimimisse panustamine (millisena näeb õpilane enese panust kogukonna ja ühiskonna toimimisse sh vabatahtliku töö kogemusele tuginedes);				1 - 4 p
7) Analüüsiv vaade tulevikku (millisena õppija näeb oma tulevikku lähtuvalt oma tugevustest ja eripäradest, sh töövarjuks käimise kogemusele tuginedes);				1 - 4 p
8) Laiem vaade enesearengu teel (millised on õppija huvid, hobid jne, kuidas need on ta arengut mõjutanud, millised on kooliajal tehtud valikute seosed tulevikuplaanidega).				1 - 4 p
Õigekiri ja eneseväljenduse ladusus kokkuvõtvas eneseanalüüsis				1 - 8 p
Küpsuseksami vestlus ja vastamine komisjoni küsimustele Hindamine vastavalt küpsuseksami vestluse hindamismudelile (Lisa 6)				Kokku kuni 20 p
KÜPSUSEKSAMI MAKSIMAALNE PUNKTISUMMA				KOOND 100 PUNKTI

LISA 7. KÜPSUSEKSAMI VESTLUSE HINDAMISMUDEL

Küpsuseksami vestluse hindamiskriteeriumid	punktid
Õpilane analüüsib loositud vestlusteemat ammendavalt, käsitleb oma arengut võrdlevalt kogu gümnaasiumiaja jooksul , toob konkreetseid ja asjakohaseid näiteid enda tegevustest. Vastab veenvalt kõigile küsimustele.	16 - 20 punkti
Õpilane analüüsib loositud vestlusteemat piisavalt, ent ei sõnasta alati enda arengut või muutusi kogu gümnaasiumiaja jooksul. Vastab enamikele küsimustele ammendavalt.	11 - 15 punkti
Õpilane analüüsib loositud vestlusteemat, jäädes mõnikord kirjeldavale ja üldsõnalisele tasemele . Ei too esile muutuseid enda kujunemisloos. Vastab küsimustele osaliselt ja tihti ebapiisavalt.	6 - 10 punkti
Õpilane analüüsib loositud vestlusteemat ebapiisavalt, on valdavalt üldsõnaline ja väheveenev. Refleksioon on kirjeldav ja pinnapealne . Ei oska sageli vastata komisjoni küsimustele.	1 - 5 punkti
Õpilane ei ilmu eksamile või ei räägi.	0 punkti